

Donkere wolken boven de sport na gouden sportzomer

Input NOC*NSF wetgevingsoverleg Sport en bewegen, 2 december 2024

Na een stralende gouden sportzomer pakken donkere wolken zich nu samen boven de sportsector. De financiering van de (top)sportinfrastructuur in Nederland en de betaalbaarheid voor sporters zijn in gevaar. De VWS-begroting voor het onderdeel Sport voor 2025 is weliswaar vergelijkbaar met die van 2024 en gevrijwaard van bezuinigingen, maar verschillende maatregelen van het kabinet hebben forse impact op de financiering van de sport. **De verhoging van de kansspelbelasting slaat door het effect op de afdrachten uit loterijen rechtstreeks een gat in de basisfinanciering van de georganiseerde sport in Nederland.** De verhoging van de btw op sport raakt miljoenen sporters rechtstreeks in hun portemonnee, waardoor naar verwachting een half miljoen sporters, veelal uit kwetsbare groepen, zal afhaken. En op lokaal niveau [vrezende sportambtenaren](#) voor bezuinigingen op sport vanwege de overheveling (met een korting) van de sport gerelateerde SPUK's naar het gemeentefonds¹. Bovendien zijn voor de komende jaren de nodige bezuinigingen aangekondigd waaronder een meer dan halvering van de BOSA. **Wij zien daarom de noodzaak om het cumulerend effect in beeld te brengen van alle (financiële) maatregelen die de sport raken.** Voor de meeste maatregelen ontbreekt dat inzicht op dit moment.

Ook staat ruimte voor sport steeds meer onder druk. Accommodaties zitten vol, in de openbare ruimte is het dringen voor de beschikbare ruimte en bij het maken van plannen voor woningbouw wordt vaak gekeken naar de ruimte die sportvelden en -hallen nu gebruiken als potentiële bouwlocatie. Dit alles maakt de toch al uitdagende taak van de vele vrijwillige clubbestuurders om iedere week opnieuw een aantrekkelijk en toegankelijk sportaanbod te organiseren nog gecompliceerder.

Ondersteuning weg naar toekomstbestendige financiering van de sport

Impact verhoging kansspelbelasting

Zoals in de meeste Europese landen gebruikelijk is, wordt de georganiseerde sport voor een belangrijk deel gefinancierd vanuit loterijgelden. In Nederland gaat jaarlijks een deel van de opbrengsten van loterijen van de NLO naar de sport. In 2023 was dit bedrag € 52,6 miljoen. De afdracht van de NLO wordt via het bestedingsplan (vastgesteld in de AV van NOC*NSF) gebruikt voor de basisfinanciering van NOC*NSF en de 77 aangesloten sportbonden. Daarnaast wordt dit geld gebruikt ter financiering van (een deel van) het topsportprogramma en activiteiten op het gebied van veilige en integere sport en voor innovatie. Zo wordt bijvoorbeeld het budget voor het Centrum Veilige Sport Nederland voor een belangrijk deel gedekt uit de afdracht. Met de geplande verhoging van de kansspelbelasting krijgt Nederland veruit het hoogste tarief in Europa. De daling van de jaarlijkse afdrachten voor de sport wordt geraamd op € 12,5 miljoen (bijna 25%) ten opzichte van 2023. Dit slaat een gat in de basisfinanciering van de georganiseerde sport in Nederland. Hiermee komt de dienstverlening van sportbonden aan sportverenigingen in gevaar, net als de uitvoering van onze succesvolle topsportprogramma's. **Wij roepen het kabinet daarom op af te zien van verhoging van de kansspelbelasting.**

¹ [Sportambtenaren vrezende dat kabinetsplannen tot bezuinigingen op sport leiden - Mulier Instituut](#)

Bezoekadres

Papendallaan 60, Arnhem

Postadres

Postbus 302, 6800 AH Arnhem

Telefoon

+31 (0)26 483 44 00

Email

info@nocnsf.nl

Web

nocnsf.nl

Partners: Nederlandse Loterij

Wij roepen daarnaast op om met ons te werken aan een toekomstbestendige financiering van de sport door het bestendigen van de loterijafdrachten, bijvoorbeeld door het opnemen van borging van financiering van maatschappelijke doelen zoals sport via loterijen als '4e pijler' in het kansspelbeleid. Op dit moment is dit geen formeel doel van het beleid en wordt de sport geschaad als er bij beleidswijzigingen alleen naar de impact op de formele beleidsdoelstellingen wordt gekeken. Van belang is dat de financiering van de sport gewaarborgd blijft.

Betaalbaarheid van de sport

Met de geplande btw-verhoging komt de betaalbaarheid van sport steeds verder onder druk te staan. Naar verwachting dwingt dit een half miljoen sporters tot stoppen. Het Mulier Instituut [heeft recent geconcludeerd](#) dat nu al 37% van de Nederlanders de kosten voor een sportlidmaatschap bezwaarlijk vindt². Voor met name huishoudens met een beneden-modaal inkomen vormt dit een grote belemmering. Dit terwijl we ons in een beweeg- en gezondheids crisis bevinden en juist alles op alles moeten zetten om zoveel mogelijk mensen letterlijk in beweging te krijgen. Fiscale maatregelen kunnen grote impact hebben op de betaalbaarheid, net zoals regelingen als de BOSA uiteindelijk van invloed zijn op de kosten voor de sporter. **We roepen het kabinet daarom op een strategie te ontwikkelen om gezond (beweeg)gedrag minder te belasten** (i.r.t. ongezond gedrag). In dit kader denken we ook aan fiscale maatregelen ter bevordering van sporten (en vrijwilligerswerk) via werkgevers. Maak sport en beweging een vast onderdeel van de werkdag, met als doelstelling een verhoging van de arbeidsproductiviteit en verlaging van het ziekteverzuim.

Blijf investeren in de kwaliteit en duurzaamheid van de Nederlandse sportaccommodaties

Belangrijke kostenposten voor sportaanbieders zijn de energielasten en het onderhoud van de accommodatie. Energiebesparende maatregelen zijn de beste oplossingen om een belangrijk deel van deze lasten structureel te verlagen, maar voor veel verenigingen is het bijzonder moeilijk de financiering van deze maatregelen rond te krijgen. Wij blijven daarom aandringen op het ondersteunen van sportverenigingen bij verduurzamingsmaatregelen, bijvoorbeeld door het inrichten van een revolverend fonds voor renteloze leningen (conform de eerdere adviezen van het Nationaal Klimaat Platform en Stichting Waarborgfonds Sport). We steunen de ingezette lijn dat de DUMAVA-subsidie in de toekomst ook voor sportaccommodaties kan worden ingezet. We vragen hierbij wel nadrukkelijk om de toegankelijkheid van dit soort regelingen voor sportaanbieders te vergroten, ook door het bieden van ondersteuning in het aanvraagtraject.

Sinds de invoering van de BOSA in 2019 als btw-compensatiemaatregel is de regeling essentieel gebleken voor verenigingen bij nieuwbouw en onderhoud aan accommodaties en de aanschaf van sportmaterialen. We zien dat er jaarlijks te weinig budget beschikbaar is via de BOSA waardoor reguliere investeringen van sportverenigingen in hun accommodaties nu al in gevaar komen. De in de Nota van Wijzigingen aangekondigde bezuiniging van de BOSA vanaf 2026 vinden we dan ook een verkeerde keuze, waarbij de Stichting Waarborgfonds Sport [becijfert dat deze bezuiniging gemiddeld €7.000 per vereniging gaat kosten](#)³. Het zal bovendien zorgen dat we niet de noodzakelijke vernieuwing en verduurzamingslag kunnen maken voor sportaccommodaties. Ook dit zal op termijn kostenverhogend gaan werken voor sportverenigingen en dus voor sporters. **We pleiten ervoor af te zien van de voorgenomen korting**

² 'Te duur' meest genoemde reden om sportlidmaatschap op te zeggen - Mulier Instituut

³ Bezuiniging BOSA kost sportclubs 7.000 euro per jaar - Stichting Waarborgfonds Sport

op de BOSA en vragen het kabinet te komen met een plan om de sportaccommodaties in Nederland toegankelijk, duurzaam, bij de tijd en betaalbaar te laten blijven. Daarbij moeten we blijven kijken naar een brede inzet van klimaatgelden die ook inzetbaar is voor bijvoorbeeld nieuwbouw en onderhoud van sportaccommodaties.

Veranker ruimte voor sport in het ruimtelijke beleid

Nederland telt sinds deze zomer 18 miljoen inwoners. Het Centraal Bureau voor de Statistiek geeft aan dat de bevolking richting 2050 verder zal groeien tot 20,6 miljoen inwoners. Deze groei maakt dat er een forse woningbouwopgave ligt voor de komende decennia. Huizen bouwen is meer dan 'stenen stapelen'. Het is ook een stukje maatschappij bouwen. Het bouwen van fijne steden, dorpen en wijken met de juiste en voldoende voorzieningen. Eén van de voorzieningen die nodig zijn, is ruimte voor sport en bewegen. Het Mulier Instituut heeft, op basis van drie scenario's, in opdracht van NOC*NSF onderzocht wat de [toekomstige druk op sportvoorzieningen en in openbare ruimte is in 2040](#)⁴.

De belangrijkste conclusies:

1. [Druk op sportaccommodaties neemt \(sterk\) toe;](#)

In alle doorgerekende scenario's neemt de druk op sportaccommodaties toe. Als we erin slagen 75 % van de mensen te laten bewegen, conform de beweegrichtlijn, dan is 10 tot 15% extra ruimte nodig voor sportaccommodaties als velden, hallen, zwembaden, maar bijvoorbeeld ook in de lucht. Dit komt boven op de ruimtevraagstukken die er nu al zijn. In diverse grote steden zijn nu al sportverenigingen met wachtlijsten omdat ze te weinig velden of hallen hebben. De openbare ruimte is een steeds belangrijkere plek voor sporters. Het Mulier Instituut heeft berekend dat de behoefte aan extra ruimte om te sporten in de openbare ruimte tot zelfs 17% kan groeien.

2. [Er zijn regionale verschillen;](#)

In de groeiregio's voorziet het Mulier Instituut in alle scenario's een toenemende behoefte in ruimte om te kunnen sporten. We zien in deze gebieden ook vaak wachtlijsten bij verenigingen. In de regio's met minder groei of zelfs met krimp zien we, in sommige scenario's, een afname aan de behoefte voor ruimte voor sport. Dit levert een ander vraagstuk. In krimpregio's lijkt een vicieuze cirkel te ontstaan doordat de bevolking krimpt en vergrijsd en de behoefte aan ruimte voor sport afneemt. Het effect is echter dat de mensen die wel willen sporten in deze regio te lang moeten reizen of de reiskosten te hoog worden om te kunnen blijven sporten en zij dus afhaken. Hiermee komen de sportvoorzieningen weer verder onder druk te staan. Terwijl sportverenigingen juist in die regio's een meerwaarde hebben voor zaken als leefbaarheid en sociale cohesie in de gemeenschap.

3. [Ook toenemende druk op commerciële sportaccommodaties](#)

Het ruimtevraagstuk voor sport gaat niet alleen over sportaccommodaties voor sportverenigingen. We gaan ook steeds vaker op een andere manier sporten. Naast nadat we vaker de openbare ruimte opzoeken (zie punt 1), ziet het Mulier Instituut ook blijvende groei in 'anders-georganiseerd' sportaanbod. Het gaat dan voornamelijk om commerciële aanbieders van sport zoals fitnessclubs, bowlingbanen, klimhallen, maneges en yogacentra.

---

⁴ [Druk op sportaccommodaties neemt sterk toe, wel grote regionale verschillen - Mulier Instituut](#)

Ruimte voor sport staat niet op zichzelf als ruimtelijke opgave in Nederland. Als er een goede sturing op de ruimte voor sport komt, dan biedt dit ook kansen om andere ruimtelijke opgaven te realiseren. In plaats van ruimte voor sport, kunnen we dan spreken dat sport ruimte biedt. Dit maakt dat ruimte voor sport en bewegen ruimtelijk dus een meerwaarde kan zijn voor andere opgaven. Stedenbouwkundig bureau Urhahn heeft dit voor NOC*NSF [uitgewerkt](#)⁵.

Op dit moment werkt de Rijksoverheid onder coördinatie van het ministerie van VRO aan de Nota Ruimte. Het is belangrijk dat de noodzaak voor ruimte voor sport en bewegen hierin goed wordt verankerd. Net zoals ook in ander ruimtelijk beleid (bijv. landelijk gebied en natuur). Het proces van de Nota Ruimte is zodanig ingericht dat elk ministerie de benodigde informatie, inhoud en concrete teksten aanbiedt aan het coördinerend ministerie VRO. **Een actieve houding van ministerie van VWS en samenwerking met het ministerie VRO op de ruimtelijke dossiers is dus noodzakelijk.**

Wij zijn voorstanders van een sportnorm of -richtlijn die gemeenten hanteren voor zowel sportaccommodaties als de openbare ruimte. Het belangrijkste criterium is nabijheid van de mogelijkheden om te kunnen sporten en bewegen voor elke Nederlander. Een mogelijke uitwerking van een sportnorm kan verschillen per gemeente (bijvoorbeeld afhankelijk van de mate van verstedelijking), waarbij we kunnen streven naar steden, dorpen en wijken waarin:

1. iedereen vanaf de voordeur kan wandelen, hardlopen en fietsen.
2. iedereen binnen 5 tot 10 minuten wandelen in een speeltuin, court, park, groene ruimte of veilig water is.
3. iedereen binnen 15 minuten wandelen of fietsen op tenminste 5 sport-, beweeg- of gymaccommodaties kan zijn.

Investeer in de kracht van onze sportclubs door aantrekkelijke banen die vrijwilligers ontzorgen

Het Nederlandse sportlandschap kenmerkt zich voor een belangrijk deel door onze unieke vrijwilligerscultuur. Door toegenomen regeldruk, maar ook door concurrentie van andere tijdsbesteding is het voor verenigingen steeds lastiger om voldoende vrijwilligers aan zich te binden. Wij pleiten daarom al geruime tijd voor het inzetten van voldoende beroepskrachten bij sportclubs en topclubs. Zij kunnen ervoor zorgen dat doelgroepen met een afstand tot sport gaan bewegen, vrijwilligers begeleiden, talenten ontwikkelen en ontzorgen en de basiseisen van een veilig sportklimaat borgen.

Tegelijkertijd zien we dat arbeidskrachten die zijn opgeleid voor een baan in de sportsector na verloop van tijd uitstromen uit de sector vanwege onvoldoende beroeps- en ontwikkelingsperspectief. We moeten daarom met alle partners uit de sportsector en de overheid blijven werken aan een volwaardige arbeidsmarkt met robuuste banen en voldoende loopbaanperspectief op alle niveaus. Dit wordt ook versterkt door een link met andere sectoren: welzijn (buurtsportcoach), zorg (beweegmakelaar), onderwijs (combinatiefunctionaris) en kinderopvang. Via het sportakkoord werkt de sportsector met overheden succesvol samen om sportclubs te versterken. De voorgenomen overheveling naar het gemeentefonds van de zogenaamde 'Brede SPUK-regeling', waarin ook de Brede Regeling Combinatiefunctionaris (BRC) is opgenomen, baart ons daarom zorgen. Als dit geld niet langer geoormerkt naar gemeenten gaat (en bovendien met 10% wordt gekort) staat de inzet van buurtsportcoaches en andere

---

⁵ [Ruimte geven aan sport: hoe borgen we voor voldoende en kwalitatief goede sportruimte? | Urhahn](#)

combinatiefunctionarissen in veel gemeenten onder druk. Zeker ook in relatie met het ravijnjaar waar gemeenten over spreken. **Wij pleiten er dan ook voor deze specifieke uitkering in stand te houden, waardoor de inzet van de BRC in vele gemeenten gewaarborgd blijft.**

Versterk de topsport zodat deze blijvend (meer) maatschappelijke waarde kan genereren

Het succesvolle topsportbeleid van Nederland staat onder druk. Een deel van de topsporters verkrijgen een inkomens vervangende uitkering via een stipendiumregeling. Een regeling die afhankelijk is van mondiale prestaties en bestaansonzekerheid met zich meebrengt. Door de huidige regeling en beperkte financiële middelen zijn topsporters onvoldoende in staat om beroep uit te oefenen, een vangnet te creëren, voor te bereiden op een maatschappelijke carrière en bouwen geen pensioen op. Een uitkering voor topsporters past niet bij het maatschappelijk verantwoord organiseren van topsport. **Wij staan ervoor om het beroep van topsporter te professionaliseren en vragen het kabinet om financiële middelen voor een nieuwe inkomensvoorziening om de bestaanszekerheid van topsporters te verbeteren.** Wij vertrouwen erop dat we daarmee met de overheid in staat zijn de inkomenspositie van deze groep te verbeteren.

Om de kwaliteit van de programma's te kunnen waarborgen is de kwaliteit van de coaches leidend. De arbeidspositie van de coach verdient in het NL arbeidsmarktwetgeving een stevige verbetering. Dit door het opleidingsniveau enerzijds te waarborgen en de voorwaarden anderzijds te ontwikkelen naar een hedendaagse maatstaven.

Wij roepen het kabinet op voor het beroep van topcoach relevante wetgeving te verbeteren op het gebied van inkomen en arbeidsmarkt.

We blijven graag met de overheid werken aan een verantwoorde topsport- en ontwikkelcultuur voor alle sporters, coaches en begeleiders binnen de programma's van sportbonden en op de TeamNL-centra. Hierbij moeten we de kanttekening maken dat er sinds 2016 geen prijscompensatie meer is toegepast op de overheidsmiddelen voor deze programma's. Om ook de komende jaren een positieve en verantwoorde topsportcultuur in de opleidings- en topsportprogramma's te waarborgen, en tegelijkertijd bij de beste tien topsportlanden te blijven horen is structureel een financiële impuls van €20 miljoen extra nodig ter compensatie van gestegen prijsniveaus.

De topsport in Nederland is ook sterk afhankelijk van kwalitatieve en beschikbare (trainings)accommodaties. De behoefte hiervoor is eerder al vastgelegd in de [Strategische Vastgoedplanning Topsporttrainingsaccommodaties](#)⁶. **We roepen het kabinet op om samen met de sport en lokale overheden uitvoering te geven aan deze strategische vastgoedplanning.**

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

NOC*NSF, Public Affairs   - Theo Neyenhuis - 06-57562356 - theo.neyenhuis@nocnsf.nl
- Eibert Jongsma - 06-12999493 - eibert.jongsma@nocnsf.nl

---

⁶ [Strategische VastgoedPlanning Topsporttrainingsaccommodaties | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)